

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ.-Πόλη: 151 80 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: <http://www.yperth.gr>
Πληροφορίες: Κ. Παπαχρήστος
Ρ. Γεωργακόπουλος
Κ. Μιτζήθρας
Α. Νάκου
Τηλέφωνο : 210.34.43.605
210.34.42.243
210.34.42.239
210.34.43.285

Να διατηρηθεί μέχρι
Βαθμός ασφαλείας

Μαρούσι, 10 - 6 - 2010
Αριθ. Πρωτ. Βαθμός Προτερ.
Φ.12 / 668 / 67296 / Γ1

ΠΡΟΣ:

1. Περιφερειακούς Διευθυντές Π.Ε & Δ.Ε (Έδρες τους)
2. Προϊσταμένους Επιστημονικής και Παιδαγωγικής καθοδήγησης Π.Ε (Έδρες τους)
3. Σχολικούς Συμβούλους Π.Ε. & Προσχολικής Αγωγής (μέσω Δ/σεων Π.Ε.)
4. Διευθυντές Εκπαίδευσης και Προϊσταμένους Π.Ε. της χώρας (Έδρες τους)
5. Δημοτικά Σχολεία και Νηπιαγωγεία (μέσω Δ/σεων και Γραφείων Π.Ε.)

ΘΕΜΑ: Προγραμματισμός εκπαιδευτικού έργου σχολικού έτους 2010-2011

Ο προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου για το **σχολικό έτος 2010-2011** ολοκληρώνεται ως προς τα βασικά του σημεία τον Ιούνιο του 2010 και λαμβάνει την οριστική του μορφή το πρώτο δεκαήμερο του προσεχούς Σεπτεμβρίου, ώστε με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς να μεγιστοποιούνται όλες εκείνες οι συνθήκες που συμβάλλουν στην ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία κάθε σχολικής μονάδας.

Ο προγραμματισμός, ως μια διαδικασία συμμετοχική, στην οποία εμπλέκονται όλοι οι παράγοντες που μετέχουν στο εκπαιδευτικό έργο, (στελέχη της εκπ/σης, εκπαιδευτικοί, μαθητές, κ.α) αξιοποιεί τις ενέργειές τους με τον προσφορότερο και αποτελεσματικότερο, κατά το δυνατόν τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες παραμέτρους που απορρέουν από τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε τοπικής κοινωνίας που στο σύνολό της συνθέτει την ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Είναι γεγονός ότι η ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχει κάθε σχολική μονάδα ξεχωριστά, μπορεί σε μεγάλο βαθμό να βελτιωθεί μέσα από τη συνεχή επιμόρφωση και δραστηριοποίηση της σχολικής κοινότητας και των παραγόντων που τη συναποτελούν.

Με απώτερο στόχο τον έγκαιρο προγραμματισμό της λειτουργίας των σχολικών μονάδων, για το επόμενο σχολικό έτος **2010-2011**, παρακαλούμε να συμπληρωθούν οι συνημμένοι πίνακες 1, 2, 3, 4 ως εξής:

- ο α. Ο πίνακας 1 συμπληρώνεται και υποβάλλεται από τους Διευθυντές των Σχολείων μέχρι τις 21 Ιουνίου στα αρμόδια Γραφεία ή Δ/σεις Π.Ε.

- ο β. Ο πίνακας 2 συμπληρώνεται και υποβάλλεται από τους/τις Προϊσταμένους/ες των Νηπιαγωγείων μέχρι τις 21 Ιουνίου στα αρμόδια Γραφεία ή Δ/νσεις Π.Ε.
- ο γ. Οι συγκεντρωτικοί πίνακες (3) και (4) συμπληρώνονται και υποβάλλονται από τα Γραφεία Π.Ε - αφού ελεγχθεί η ορθότητα των στοιχείων - στις αρμόδιες Διευθύνσεις Π.Ε μέχρι τις 29 Ιουνίου.

δ. Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με τους Προϊσταμένους των Γραφείων ελέγχουν την κατανομή των τμημάτων, τη διάθεση του προσωπικού και αποστέλλουν τους συγκεντρωτικούς πίνακες σε τρία (3) αντίτυπα στις Περιφερειακές Διευθύνσεις Π.Ε και Δ.Ε μέχρι 12 Ιουλίου για έγκριση.

ε. Οι Περιφερειακοί Διευθυντές Π.Ε και Δ.Ε, αφού ελέγξουν την ορθότητα των στοιχείων, εγκρίνουν τους πίνακες.

Στη συνέχεια:

- ο 1. Ένα εγκεκριμένο αντίγραφο αποστέλλουν στην οικεία Διεύθυνση για πιστή εφαρμογή.
- ο 2. Ένα αντίγραφο κρατούν στο αρχείο τους για δική τους ενημέρωση.
- ο 3. Ένα αντίγραφο αποστέλλουν στη Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Υπ.ΠΔΒΜΘ.

Ωρολόγια προγράμματα

Τα ωρολόγια προγράμματα των Δημοτικών σχολείων συντάσσονται με βάση:

- ο α. τη Φ.12/773/77094/Γ1/28-7-2006, (ΦΕΚ 1139/2006, τ.Β'), Υπουργική Απόφαση, με θέμα: «Αναμόρφωση Ωρολογίων Προγραμμάτων στο Δημοτικό Σχολείο». Ισχύει για τα 6/θέσια και άνω Δημοτικά Σχολεία συμπεριλαμβανομένου και του ολοήμερου προγράμματος.
- ο β. τη Φ.51/154/77093/Γ1/28-7-2006 (ΦΕΚ 1139/2006, τ. Β') Υπουργική Απόφαση, με θέμα: «Αναμόρφωση Ωρολογίων Προγραμμάτων των 28 Ολοήμερων Πειραματικών Σχολείων».
- ο γ. τη Φ.12.1/545/85812/Γ1/31-8-2005 (ΦΕΚ 1280/2005, τ.Β') Υπουργική Απόφαση. Ισχύει για τα 1/θέσια, 2/θέσια, 4/θέσια και 5/θέσια Δημοτικά Σχολεία.
- ο δ. τη Φ.12/773/77094/Γ1/28-7-2006,(ΦΕΚ 1139/2006, τ. Β') Υπουργική Απόφαση. Ισχύει για τα 3/θέσια Δημοτικά Σχολεία.
- ο ε. τη Φ.20/482/95210/Γ1/9-9-2003 (ΦΕΚ 1325/2003, τ.Β') Υπουργική Απόφαση. Ισχύει για το ολοήμερο πρόγραμμα των 1/θεσίων, 2/θεσίων, 3/θεσίων, 4/θεσίων και 5/θεσίων Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων.
- ο στ. τη Φ.12.1/605/97282/Γ1/23-9-2005 (ΦΕΚ 1376/ 2005, τ.Β') Υπουργική Απόφαση. Ισχύει για τα 1/θέσια, 2/θέσια, 3/θέσια, 4/θέσια και 5/θέσια Δημοτικά Σχολεία τα οποία εφαρμόζουν εναλλασσόμενο ωράριο.
- ο ζ. τη Φ.12/620/61531/Γ1/31-5-2010 Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Ωρολόγια Προγράμματα Δημοτικών Σχολείων με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό Πρόγραμμα». Ισχύει μόνο για τα 800 ολοήμερα δημοτικά σχολεία, τα οποία θα λειτουργήσουν από το σχολικό έτος 2010-2011 με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Τα προγράμματα των Νηπιαγωγείων συντάσσονται με βάση:

τη με αριθμ. Φ.32/190/81670/Γ1/20-7-2007 (ΦΕΚ 1420/2007 τ. Β') Υπουργική Απόφαση, με θέμα: «Ωρολόγιο πρόγραμμα Νηπιαγωγείου και ολοήμερου Νηπιαγωγείου».

Όλο το νομοθετικό πλαίσιο (Νόμοι, Προεδρικά Διατάγματα, Υπουργικές Αποφάσεις, Εγκύκλιοι) που διέπει τη λειτουργία των Δημοτικών Σχολείων και Νηπιαγωγείων, καθώς και τη λειτουργία των Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων και Ολοήμερων Νηπιαγωγείων βρίσκεται σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Διεύθυνσης Σπουδών του ΥπΠΔΒΜΘ. http://www.yperth.gr/el_ec_page8330.htm.

Έναρξη σχολικού έτους 2010-2011 και σχολικές μονάδες

Νηπιαγωγεία

Η φοίτηση των νηπίων τα οποία μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου του 2010 συμπληρώνουν ηλικία πέντε ετών, έχει γίνει πλέον υποχρεωτική, σύμφωνα με το άρθρο 73 του Νόμου 3518/2006 (ΦΕΚ 272^Α /2006).

Παρακαλούμε να ληφθεί μέριμνα για την εγγραφή και φοίτηση όλων των νηπίων πρώτης ηλικίας στα Νηπιαγωγεία, ώστε να μην υπάρχει νήπιο που δεν έχει εγγραφεί.

Σε όσα Νηπιαγωγεία, μετά την εγγραφή όλων των νηπίων πρώτης ηλικίας υπάρχουν κενές θέσεις, γίνονται δεκτά τα νήπια δεύτερης ηλικίας, (προνήπια) για την εγγραφή των οποίων εφαρμόζονται οι διατάξεις του Π.Δ 200/1998 (ΦΕΚ 161^Α).

Η πρωινή Ζώνη (7:00-8:00) λειτουργεί στα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία με την προϋπόθεση της συμμετοχής 5 τουλάχιστον νηπίων πρώτης ηλικίας (Φ. 32/190/81670/Γ1/20-7-2007 (ΦΕΚ 1420/ 8.8.2007 τ.Β'), Υπουργική Απόφαση. Στα συστεγαζόμενα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία, εφόσον ο αριθμός είναι μικρός, συγκροτούνται κοινά τμήματα.

Δημοτικά Σχολεία

Ο σύλλογος διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας, το δεύτερο δεκαήμερο του Ιουνίου συνεδριάζει και διαμορφώνει τις διδακτικές, παιδαγωγικές και διοικητικές ενέργειες που θα ακολουθήσει στο πλαίσιο του προγραμματισμού της επόμενης σχολικής χρονιάς, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη την αποτίμηση της σχολικής χρονιάς που μόλις τελείωσε.

Για το σχολικό έτος 2010-11, σχετικά με τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού Σχολείου, θα ανατυπωθούν:

- με διορθώσεις: Γλώσσα Α', Β', Γ', Δ', Ε', ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Ανθολόγιο Α' & Β, Γ' & Δ' τάξης Δημοτικού, Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' τάξης Δημοτικού (θα κρατηθεί και θα χρησιμοποιηθεί και στις Β' & Γ' τάξεις Δημοτικού), Λεξικό Ορθογραφικό-Ερμηνευτικό Δ', Ε', ΣΤ' τάξης Δημοτικού (θα κρατηθεί και θα χρησιμοποιηθεί και στις Β' & Γ' τάξεις Δημοτικού), Μελέτη Περιβάλλοντος Α', Β', Γ', Δ' τάξης Δημοτικού, Θεατρική Αγωγή Ε' & ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Ιστορία Γ', Δ', Ε' τάξης Δημοτικού, Θρησκευτικά Γ', Δ', Ε', ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Μαθηματικά Α', Β', Γ', Δ', Ε', ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Φυσικά Ε', ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Γεωγραφία Ε', ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Φυσική Αγωγή Α' & Β', Γ' & Δ, Ε' & ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Εικαστικά Α' & Β', Γ' & Δ, Ε' & ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Πολιτιστικές Εκδηλώσεις Α'-ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Μουσική Γ' & Δ', Ε', ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Οδηγός Νηπιαγωγού, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Ε', ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Αγγλικά Δ', Ε', ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Οδηγός Ανάπτυξης Διαθεματικών Δραστηριοτήτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για τον Εκπαιδευτικό, Μουσικό Ανθολόγιο Α'-ΣΤ' τάξης Δημοτικού, Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού «Με Λογισμό και μ' όνειρο».
- ως έχουν τα διδακτικά βιβλία: Βλέπω το σημερινό κόσμο: Πολυθεματικό Βιβλίο του Δημοτικού Σχολείου για την Ευέλικτη Ζώνη και Βλέπω το σημερινό κόσμο: Δημιουργικές-Διαθεματικές Δραστηριότητες για την Ευέλικτη Ζώνη του Δημοτικού Σχολείου
- Θα εκτυπωθούν τα εξής νέα βιβλία:
  - Μουσική Α' - Β' τάξης Δημοτικού,

- ο Ο ακανθούλης, Η μπουμπού και η μπαμπαλού, Η παρολυμπιάδα της χαράς (Προσχολική Εκπαίδευση), Το μικρό μου λεξικό 1, 2, 3, 4, Βιβλίο Γειά σας 1, 2, 3, 4 Μαθητή, Βιβλίο Γειά σας 1, 2, 3, 4 Δασκάλου (Δημοτική Εκπαίδευση) για τις Τάξεις Υποδοχής και τα Φροντιστηριακά Τμήματα:

Επισημαίνεται ιδιαίτερα η έγκριση για ανατύπωση των εν χρήσει διδακτικών βιβλίων και για το σχολικό έτος 2010-2011:Νεοελληνική Γραμματική της Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού, Ιστορία ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού: «Στα Νεότερα Χρόνια».

Ολοήμερο Σχολείο

Προκειμένου το Ολοήμερο Σχολείο να ανταποκριθεί στις εκπαιδευτικές και κοινωνικές απαιτήσεις, είναι απαραίτητο η οργάνωση και ο προγραμματισμός λειτουργίας του να ξεκινήσει με τη λήξη της τρέχουσας σχολικής χρονιάς. Οι Δ/ντές και το διδακτικό προσωπικό των σχολικών μονάδων, με βάση την εμπειρία τους αλλά και τις προοπτικές και απαιτήσεις των Ολοήμερων Τμημάτων, καλούνται έγκαιρα να αναλάβουν πρωτοβουλίες για την συγκρότηση και οργάνωσή τους. Με την καθοδήγηση των Στελεχών Εκπαίδευσης και τηρώντας τα αναφερόμενα στους Νόμους, τις Υπουργικές Αποφάσεις και τις σχετικές Εγκυκλίους του Υπ.ΠΔΒΜΘ να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία των Ολοήμερων Σχολείων.

Βασικά σημεία που αφορούν στη λειτουργία των Ολοήμερων Τμημάτων και χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής είναι τα παρακάτω:

- Στα Ολοήμερα Σχολεία (Δημοτικά-Νηπιαγωγεία) εγγράφονται οι μαθητές των οποίων οι γονείς έχουν καταθέσει αντίστοιχη δήλωση, ανεξάρτητα αν είναι εργαζόμενοι ή όχι.
- Οι Προϊστάμενοι/ες των Νηπιαγωγείων δέχονται όλες ανεξαιρέτως τις αιτήσεις για εγγραφή μαθητών στα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία. Στις περιπτώσεις μεγάλου αριθμού αιτήσεων, η/ο προϊσταμένη/ος του Νηπιαγωγείου κατόπιν συνεργασίας με τον Δ/ντή Εκπαίδευσης θα επιλαμβάνεται των περιπτώσεων υπεράριθμων, ώστε να διευκολύνεται η φοίτησή τους σε όμορα Νηπιαγωγεία.
- Σε περίπτωση που ο αριθμός των νηπίων σε Ολοήμερο Τμήμα Νηπιαγωγείου είναι μικρότερος του προβλεπόμενου και στο κλασικό τμήμα πολύ μεγάλος, δίνεται η δυνατότητα στις Νηπιαγωγούς, μετά από σύμφωνη γνώμη του Σχολικού Συμβούλου Προσχολικής Αγωγής, να κατανέμουν τους μαθητές στα δύο τμήματα μέχρι τη λήξη του κλασικού προγράμματος και να συνεχίζουν στο ολοήμερο πρόγραμμα, όσοι μαθητές έχουν δηλώσει συμμετοχή σ' αυτό.
- Όταν σε μια περιοχή δεν υπάρχει κλασικό τμήμα Νηπιαγωγείου (λειτουργούν μόνο Ολοήμερα Νηπιαγωγεία) και υπάρχουν αιτήματα γονέων για φοίτηση νηπίων πρώτης ηλικίας σε κλασικό τμήμα, μπορεί να επιτραπεί μόνο για τα νήπια αυτά, με σύμφωνη γνώμη του Διευθυντή Π.Ε., του Προϊσταμένου Γραφείου Π.Ε. και του Σχολικού Συμβούλου προσχολικής αγωγής, η φοίτησή τους σε Ολοήμερο Τμήμα και η αποχώρησή τους στις 12:30. Προϋπόθεση για τα παραπάνω είναι να υπάρχει υπεύθυνη δήλωση του γονέα στην οποία θα αναφέρεται πως θα παραλαμβάνει το μαθητή στις 12:30 καθόλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, να μην διαταράσσεται η ομαλή λειτουργία των Ολοήμερων Νηπιαγωγείων καθώς και να μην γίνει υπέρβαση του μέγιστου αριθμού νηπίων ανά εκπαιδευτικό.
- Η επιλογή των εκπαιδευτικών (Π.Ε. 70) που θα διδάξουν στο Ολοήμερο Πρόγραμμα των σχολείων γίνεται με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων, αφού ληφθούν υπόψη τα όσα αναφέρονται στην παρούσα εγκύκλιο σχετικά με την ανάληψη τμήματος επί διετίας ή πέραν αυτής.
- Οι Δ/ντές και οι Προϊστάμενοι των ολοήμερων σχολείων (Δημοτικών και Νηπιαγωγείων) υποβάλλουν στον Προϊστάμενο του γραφείου, μαζί με όλα τα προβλεπόμενα στοιχεία και ονομαστική κατάσταση των μαθητών που παρακολουθούν το Ολοήμερο Πρόγραμμα, καθώς και των εκπαιδευτικών που διδάσκουν σε αυτά, κάθε τρίμηνο.
- Οι Προϊστάμενοι των Γραφείων εποπτεύουν τη λειτουργία των σχολικών μονάδων και ενημερώνουν εγγράφως το Δ/ντή Εκπαίδευσης για κάθε μεταβολή σε μαθητικό δυναμικό.

Για να επιτευχθεί ορθολογική διαχείριση του εκπαιδευτικού προσωπικού και άριστη παιδαγωγική αξιοποίηση του Ολοήμερου Προγράμματος, οι Διευθυντές Εκπαίδευσης, οι Προϊστάμενοι Γραφείων Π.Ε. και οι Σχολικοί Σύμβουλοι, θα πρέπει να επισκέπτονται συχνά τα Ολοήμερα Σχολεία της περιοχής ευθύνης τους και να συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς για την καλύτερη λειτουργία των Ολοήμερων Τμημάτων.

- Οι Σχολικοί Σύμβουλοι ελέγχουν την εφαρμογή του Ωρολογίου προγράμματος των ολοήμερων Σχολείων της περιοχής ευθύνης τους και ενημερώνουν εγγράφως τον Προϊστάμενο Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης για κάθε μεταβολή.

Κατανομή τμημάτων

Η κατανομή των τμημάτων για το επόμενο διδακτικό έτος, όπου είναι δυνατόν, να γίνεται το δεύτερο δεκαήμερο του Ιουνίου, μετά από εισήγηση του Δ/ντή του σχολείου και απόφαση του Συλλόγου διδασκόντων, ώστε οι εκπαιδευτικοί να έχουν τον απαραίτητο χρόνο για την οργάνωση των μεθοδολογικών-παιδαγωγικών ενεργειών τους με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς.

Για την αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό λαμβάνονται υπόψη οι Φ.3/897/97652/Γ1/25-9-2006 (ΦΕΚ 1507/2006, τ.Β) και Φ.3/898/97657/Γ1/25-9-2006 (ΦΕΚ 1507, τ. Β') Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών - Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Επισημαίνεται ότι είναι παιδαγωγικά ορθό ο χρόνος ανάληψης τάξης ή τμήματος από εκπαιδευτικό να μην υπερβαίνει τη συνεχόμενη διετία, καθώς επίσης οι εκπαιδευτικοί να μην αναλαμβάνουν τμήματα, στα οποία φοιτούν τα τέκνα τους. Η ανάληψη του ίδιου τμήματος από εκπαιδευτικό για τρίτη συνεχόμενη χρονιά γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από απόφαση του συλλόγου διδασκόντων, ειδικά αιτιολογημένη και παιδαγωγικά τεκμηριωμένη και με σύμφωνη γνώμη του Σχολικού Συμβούλου. Σημειώνεται επίσης ότι δε θεωρείται παιδαγωγικά ορθή και ωφέλιμη η πολύχρονη παρουσία του ίδιου δασκάλου στο Ολοήμερο Πρόγραμμα του σχολείου.

Στα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία οι θέσεις των Νηπιαγωγών είναι ενιαίες, χωρίς να γίνεται διάκριση σε θέσεις για πρωινό ή απογευματινό ωράριο, για κλασικό ή ολοήμερο πρόγραμμα και κατά συνέπεια όλες οι Νηπιαγωγοί έχουν τα ίδια δικαιώματα στην επιλογή προγράμματος και ωραρίου. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει ομόφωνη απόφαση του συλλόγου διδασκόντων για την κατανομή των τμημάτων, οριστική λύση δίνει ο/η Σχολικός Σύμβουλος προσχολικής αγωγής.

Συγκρότηση ολιγομελών τμημάτων γίνεται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις (μεγάλος αριθμός αλλοδαπών μαθητών κ.λ.π.), ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του Διευθυντή του σχολείου και σύμφωνη γνώμη του οικείου Σχολικού Συμβούλου, ο οποίος σε συνεργασία με το Διευθυντή Εκπαίδευσης διαβιβάζει γραπτώς το αίτημα για έγκριση στον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης Π.Ε και Δ.Ε.

Ωράριο εκπαιδευτικών

Όλοι οι εκπαιδευτικοί, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντών και υποδιευθυντών, εξαντλούν το διδακτικό τους ωράριο, όπως προβλέπεται από το άρθρο 9 του Νόμου 2517/97 (ΦΕΚ 160^Α)

Οι Δ/ντές Εκπ/σης και οι Προϊστάμενοι των Γραφείων Π.Ε φροντίζουν ώστε να τηρείται το προβλεπόμενο διδακτικό ωράριο των εκπ/κών χωρίς καμία παρέκκλιση.

Επισημαίνεται ότι σε καμία περίπτωση δεν παραβιάζεται η σχετική διάταξη του νόμου 1566 / 85, άρθρο 13, παρ.8, σύμφωνα με την οποία ο εκπαιδευτικός δεν υποχρεούται να παραμείνει στο σχολείο πέραν των 6 ωρών.

Οι Διευθυντές δεν μπορούν να αναλάβουν προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας. Μπορούν να αναλάβουν την πρωινή Ζώνη του ολοήμερου προγράμματος, μόνον εφόσον δεν υπάρχει επιθυμία από άλλο εκπαιδευτικό και δε δημιουργείται πρόβλημα στη διεύθυνση του Σχολείου.

Στις περιπτώσεις που πλεονάζουν διδακτικές ώρες δασκάλων, αυτές διατίθενται κατά κύριο λόγο για την κάλυψη αναγκών του ολοήμερου προγράμματος και στη συνέχεια για την κάλυψη αναγκών συστεγαζόμενου ή όμορου σχολείου ή την εφαρμογή προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας.

Επισημαίνεται ότι οι Δ/ντές των σχολικών μονάδων φροντίζουν ώστε όλοι οι εκπαιδευτικοί να καλύπτουν πλήρως το διδακτικό τους ωράριο εντός του προβλεπόμενου βώρου (08:00-14:00 / 10:15-16:15). Συμπλήρωση ωραρίου σε προγράμματα ολοήμερου σχολείου και ενισχυτικής διδασκαλίας γίνεται και από τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων.

Η εφημερία-επιτήρηση των μαθητών πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 13, παρ. 2 του Π.Δ. 201/98, τις με αριθμ. Φ.12/773/77094/Γ1/28-7-2006 (ΦΕΚ 1139, τ. Β΄) και Φ.12/620/61531/Γ1/3-5-2010 Υπουργικές Αποφάσεις, τη με αριθμ. πρωτ.Φ.350/12/59201/Δ1/7-5-2008 Εγκύκλιο του Υπ.Π.Δ.Β.Μ.Θ.

Διδασκαλία μαθημάτων

Στα σχολεία που διδάσκεται η δεύτερη ξένη γλώσσα, ορίζεται ο ελάχιστος αριθμός των 8 μαθητών για τη δημιουργία τμημάτων διδασκαλίας της δεύτερης ξένης γλώσσας εφόσον το επιτρέπουν οι συνθήκες.

Σε απομονωμένα σχολεία καθώς και εκεί που επικρατούν ειδικές κοινωνικές και εκπαιδευτικές συνθήκες και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του Διευθυντή του σχολείου και έγκριση του Διευθυντή Π.Ε., μπορούν να λειτουργούν τμήματα δεύτερης ξένης γλώσσας με 5 μαθητές.

Όταν δεν υπάρχει διαθέσιμος εκπαιδευτικός της γλώσσας προτίμησης των μαθητών, τότε δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να αλλάξουν την προτίμησή τους, με την προϋπόθεση ότι η πλειοψηφία των μαθητών της τάξης επιθυμεί να διδαχθεί τη γλώσσα για την οποία υπάρχει διαθέσιμος εκπαιδευτικός (Γαλλικά ή Γερμανικά).

Η Φυσική Αγωγή και η Μουσική, αν δεν υπάρχουν εκπαιδευτικοί της αντίστοιχης ειδικότητας, διδάσκονται από δασκάλους.

Οι ώρες ενός γνωστικού αντικείμενου διδάσκονται από τον ίδιο εκπαιδευτικό και δεν διχοτομούνται. Εξαιρέση αποτελεί η Αισθητική Αγωγή (Μουσική και τα υπόλοιπα αντικείμενα της Αισθητικής Αγωγής).

Στις Α΄ και Β΄ τάξεις, τα μαθήματα διδάσκονται κυρίως από έναν εκπαιδευτικό εκτός από το μάθημα της Φυσικής Αγωγής, στην περίπτωση που διδάσκεται από εκπαιδευτικό της αντίστοιχης ειδικότητας και της Μουσικής όταν υπάρχει δυνατότητα διάθεσης ωρών. Η παράμετρος αυτή λαμβάνεται υπόψη στην κατανομή των Α΄ και Β΄ τάξεων, ώστε οι εκπαιδευτικοί που τις αναλαμβάνουν να εξαντλούν το ωράριό τους σε αυτές και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχουν αντικειμενικές δυσχέρειες στη διαμόρφωση των ωρολογίων προγραμμάτων, λόγω της σύνθεσης προσωπικού (έτη υπηρεσίας κ.λ.π.), είναι δυνατή η ανάθεση διδασκαλίας σε άλλον εκπαιδευτικό του μαθήματος της Αισθητικής Αγωγής, το οποίο στην περίπτωση αυτή χωρίζεται σε Μουσική Αγωγή και στα υπόλοιπα αντικείμενα της Αισθητικής Αγωγής.

Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων καλύπτουν το μάθημα της ειδικότητάς τους. Οι εκπαιδευτικοί ειδικότητας Μουσικής καλύπτουν πρωτίστως το μάθημα Μουσικής στις τάξεις Γ΄, Δ΄, Ε΄ και Στ΄.

Μόνο για τα 800 σχολεία του ενιαίου αναμορφωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος στις τάξεις Α΄ και Β΄ που τα μαθήματα της Μουσικής, της Θεατρικής Αγωγής, των Εικαστικών, των Αγγλικών και των Τ.Π.Ε. είναι υποχρεωτικά, διδάσκονται από τους αντίστοιχους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων (με τις προϋποθέσεις που θέτει η με αριθμ. Φ.12/620/61531/Γ1/31-5-2010 Υπουργική Απόφαση).

Είναι παιδαγωγικά ορθό τα μαθήματα Φυσικής, Μαθηματικών, Μελέτης Περιβάλλοντος και Αγγλικών να διδάσκονται προαιρετικά σε συνεχόμενο δίωρο, με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

Την ίδια μέρα της εβδομάδας μπορούν να διδάσκονται μαθήματα σε δύο το πολύ συνεχόμενα δίωρα με το ίδιο γνωστικό αντικείμενο (λ.χ. ένα δίωρο Γλώσσα και ένα δίωρο Φυσικά)

Σε περίπτωση που επιλεγεί ένα συνεχόμενο δίωρο στα Μαθηματικά θα πρέπει αυτό να εντάσσεται στις πρώτες ώρες του Ω.Π.

Σε ένα συνεχόμενο δίωρο θα πρέπει να διδάσκεται μόνο μία διδακτική ενότητα του μαθήματος.

Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει η επιλογή συνεχόμενων δώρων στα προαναφερθέντα μαθήματα να λειτουργεί σε βάρος της διδακτέας ύλης.

Το συνεχόμενο δίωρο των Αγγλικών μπορεί να γίνεται μόνο στις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄, με την προϋπόθεση ότι το μάθημα θα διδάσκεται με βιωματικές και διαθεματικές δραστηριότητες και με έμφαση στη μέθοδο Project.

Σε ότι αφορά τη δεύτερη ξένη γλώσσα, το συνεχόμενο δίωρο δεν είναι παιδαγωγικά ορθό, διότι αφενός οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου δεν έχουν τον απαιτούμενο χρόνο να εμπεδώσουν τη διδασκόμενη ύλη, αφετέρου αυτό αποβαίνει κουραστικό για αυτούς. Εξάλλου στην περίπτωση που το δίωρο της δεύτερης ξένης γλώσσας δεν πραγματοποιηθεί για διάφορους λόγους, παρεμποδίζεται η ομαλή συνέχεια της εκμάθησης της γλώσσας αυτής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που η σχολική μονάδα είναι απομονωμένη ή βρίσκεται σε απομακρυσμένη περιοχή και η μετάβαση των καθηγητών από σχολείο σε σχολείο δεν είναι πάντα εφικτή, προκειμένου να μη διαταράσσεται η ομαλή συνέχεια της διδασκαλίας του, το δίωρο θα μπορούσε να είναι συνεχόμενο.

Εκπαιδευτικοί Ειδικοτήτων

Οι Διευθυντές Π.Ε. σε συνεργασία με τους Προϊσταμένους Γραφείων Π.Ε., λαμβάνοντας υπόψη τις εκπαιδευτικές ανάγκες των σχολικών μονάδων, μπορούν να διαθέτουν τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων για τη συμπλήρωση ωραρίου τους είτε στο Πρωινό Πρόγραμμα όμορου σχολείου, είτε στο Ολοήμερο Πρόγραμμα πρωτίστως του σχολείου που υπηρετούν και κατόπιν όμορων σχολείων, με σκοπό να εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία των σχολικών μονάδων της περιοχής ευθύνης τους.

Σε περίπτωση διάθεσης εκπαιδευτικών ειδικοτήτων σε περισσότερα του ενός σχολεία, λαμβάνεται μέριμνα ώστε αυτοί να μην διδάσκουν την ίδια μέρα σε σχολεία με διαφορετικό ωράριο (να μην διδάσκουν πρωί και απόγευμα). Σε κάθε περίπτωση λαμβάνεται μέριμνα ώστε οι εκπαιδευτικοί να καλύπτουν το διδακτικό τους ωράριο εντός του προβλεπόμενου δώρου -Νόμος 1566/85, άρθρο 13, παρ. 8- (Εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει υπηρεσία στις 8.00 καλύπτει το διδακτικό του ωράριο έως τις 14.00 – εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει υπηρεσία στις 10.15 καλύπτει το διδακτικό του ωράριο έως τις 16.15 κ.λ.π.).

Παρουσία άλλων προσώπων στα σχολεία, αποχώρηση μαθητών

Κατά την ώρα του μαθήματος, δεν επιτρέπεται η παρουσία στην τάξη τρίτων προσώπων. Την ευθύνη για την τήρηση της νομιμότητας φέρει ο Διευθυντής του σχολείου και ο δάσκαλος της τάξης.

Της παραπάνω απαγόρευσης εξαιρούνται οι περιπτώσεις της παράλληλης στήριξης και των αναφερομένων στο άρθρο 13, παρ. 4 του Π.Δ. 201/98Π.Δ. Σε κάθε περίπτωση η παρουσία τρίτων προσώπων στο σχολείο πραγματοποιείται με φειδώ, με σωστή προπαρασκευή, συνδέεται με την εφαρμογή παιδαγωγικών-πολιτιστικών προγραμμάτων και προϋποθέτει τη σύμφωνη γνώμη του Δ/ντή του σχολείου και του οικείου Σχολικού Συμβούλου.

Η αποχώρηση των μαθητών πραγματοποιείται με τη λήξη του διδακτικού ωραρίου της τάξης. Αποχώρηση μαθητή από το σχολείο πριν τη λήξη του διδακτικού ωραρίου, γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλειά του (ενημέρωση, σύμφωνη γνώμη γονέων ή κηδεμόνων-συνοδεία μαθητών).

Καινοτόμα προγράμματα

Οι εκπαιδευτικοί των Νηπιαγωγείων και των Δημοτικών σχολείων έχουν τη δυνατότητα, με τη συνεργασία των Διευθυντών των σχολικών μονάδων, τη στήριξη της Διεύθυνσης Συμβουλευτικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων και την καθοδήγηση των Σχολικών Συμβούλων και των υπευθύνων των καινοτόμων προγραμμάτων, στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης, να εκπονούν:

- ο Α. Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.
- ο Β. Προγράμματα Αγωγής Υγείας.
- ο Γ. Προγράμματα Πολιτιστικών και Καλλιτεχνικών θεμάτων.

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι έχουν την ευθύνη εφαρμογής, παρακολούθησης και στήριξης της Ευέλικτης Ζώνης. Κάθε δραστηριότητα που εφαρμόζεται στο χρόνο της Ευέλικτης Ζώνης εποπτεύεται από τους Σχολικούς Συμβούλους. Σε ότι αφορά τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών και Καλλιτεχνικών θεμάτων, Κυκλοφοριακής Αγωγής, κλπ που εντάσσονται στο πλαίσιο εφαρμογής της Ευέλικτης Ζώνης, την επιστημονική εποπτεία έχει ο οικείος Σχολικός Σύμβουλος και οι αντίστοιχοι υπεύθυνοι σε συνεργασία μαζί του διαμορφώνουν το μεθοδολογικό και γνωστικό πλαίσιο ανάπτυξης αυτών των προγραμμάτων. (Φ.12.1/545/85812/Γ1/31-8-2005, ΦΕΚ 1280/2005, τ.Β΄, Υπουργική Απόφαση).

Αντίγραφα των παραπάνω προγραμμάτων που υλοποιούνται στα σχολεία κοινοποιούνται στον οικείο Σχολικό Σύμβουλο.

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί, με την καθοδήγηση των Σχολικών Συμβούλων έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν προγράμματα *Ενδοσχολικής ή Διασχολικής Επιμόρφωσης, Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, Ενισχυτικής Διδασκαλίας*, καθώς και άλλα προγράμματα και καινοτομίες, σε συνεργασία με τις αντίστοιχες Διευθύνσεις του Υπ.ΠΔΒΜΘ., το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και τα Παιδαγωγικά Τμήματα των Πανεπιστημίων που συνεργάζονται με το Υπ.ΠΔΒΜΘ.

Αντισταθμιστικοί - Υποστηρικτικοί θεσμοί

Τα στελέχη της εκπαίδευσης, λαμβάνοντας υπόψη την πολυπολιτισμική διάσταση του σχολείου, καθώς και τις σύγχρονες εκπαιδευτικές και κοινωνικές απαιτήσεις προβαίνουν έγκαιρα στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να εφαρμόσουν, όπου κρίνεται αναγκαίο, τα προβλεπόμενα αντισταθμιστικά-υποστηρικτικά προγράμματα για αλλοδαπούς, παλιννοστούντες μαθητές και τσιγγανόπαιδες (ενισχυτική διδασκαλία, τάξεις υποδοχής, φροντιστηριακά τμήματα).

Επιμορφωτικές δράσεις

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι οργανώνουν και υλοποιούν επιμορφωτικές συναντήσεις (παιδαγωγικές συσκέψεις, ημερίδες και σεμινάρια) των εκπαιδευτικών των σχολείων της Περιφέρειάς τους, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 14 του Π.Δ. 201/1998 (ΦΕΚ 161 τ.Α΄) στο άρθρο 12 του Π.Δ 200/1998 (ΦΕΚ 161 τ.Α΄), καθώς και στη με αριθμ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002 (ΦΕΚ 1340/2002, τ. Β΄), Υπουργική Απόφαση. Την αποκλειστική ευθύνη για την έγκριση των επιμορφωτικών συναντήσεων που οργανώνουν οι Σχολικοί Σύμβουλοι, έχουν ο Περιφερειακός Διευθυντής Π.Ε. και Δ.Ε. και ο Προϊστάμενος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής καθοδήγησης Π.Ε.

Αντιμετώπιση θεμάτων σχολικής μονάδας

Τα επιμέρους θέματα που προκύπτουν σε κάθε σχολική μονάδα και ο τρόπος αντιμετώπισής τους σε περίπτωση που δεν προβλέπονται από την παρούσα ή άλλες σχετικές διατάξεις θα αντιμετωπίζονται και θα επιλύονται ανάλογα με το θέμα, με τη συνεργασία του οικείου Σχολικού Συμβούλου ή του Δ/ντή Π.Ε. ή του Προϊσταμένου Γραφείου Π.Ε λόγω του ότι οι Υπηρεσίες του Υπ. ΠΔΒΜΘ δεν είναι δυνατόν να γνωρίζουν τις επιμέρους ιδιαιτερότητες κάθε σχολικής μονάδας.

Για κάθε θέμα που παρουσιάζεται στα σχολεία και δεν επιλύεται σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, θα ενημερώνεται άμεσα ο Περιφερειακός Δ/ντής Π.Ε & Δ.Ε από τους Σχολικούς Συμβούλους και τους Δ/ντές Εκπ/σης, ο οποίος και θα δίνει σχετικές οδηγίες για την αντιμετώπισή τους.

Με ευθύνη των Διευθυντών των σχολικών μονάδων να λάβουν γνώση της Εγκυκλίου, ενυπόγραφα, όλοι οι εκπαιδευτικοί.

Συν: 4 πίνακες

Εσωτ. Διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
4. Γραφείο κ. Ειδικού Γραμματέα Ενιαίου
Διοικητικού Τομέα Π.Ε. και Δ.Ε.
5. Γενικό Διευθυντή Σπουδών Π.Ε. & Δ.Ε.
6. Διεύθυνση Προσωπικού Π.Ε
7. Διεύθυνση Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων
8. Διεύθυνση ΠΟΔΕ
9. Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής
10. Διεύθυνση Φυσικής Αγωγής
11. Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης
12. Διεύθυνση ΣΕΠΕΔ
13. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Τμ.Π.Ε)
14. Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε, Τμήμα Α΄

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ